

Harmincéves a Replika

Büszkén jelentjük, hogy a *Replika* pontosan harminc évvel ezelőtt, 1990 őszén jelent meg először. Tematikus összeállításunk e harmincéves történet négy elemére kívánja föl hívni a figyelmet. *Először is*, a folyóirat születésének egy olyan dimenzióját szeretnénk előtérbe állítani, mely – sajnálatos módon – kihullott a kollektív emlékezetből. A *Replika* ugyanis az 1988-ban létrehozott *FISZOK*-ból, vagyis a *Fiatal Szociológusok Klubjából* nőtt ki Antal Z. László és Hadas Miklós kezdeményezésének köszönhetően. A mából visszatekintve lenyűgözőnek tűnik az a lendület, mely az alapítókat arra készítette, hogy havonta akár nyolctíz szakmai és politikai eseményt szervezzenek. A mellékelt dokumentumok egyértelművé teszik, hogy a *FISZOK* a rendszerváltás egyik fontos intézménye volt; nem véletlen, hogy nagy érdeklődéssel kísért, ellenzéki szellemiségű rendezvényeit a Kossuth Klubban, vagyis az 1956-os Petőfi Kör egyik kultikus közösségi terében tartotta. Mindamellett a *FISZOK* egy alternatív szociológiai társaságként működő, intenzív szakmai fórumként is létezett. E szerveződések logikus következményeként született a *Replika*, melynek alapításával egy önmagát „új generációként” azonosító csoport tett kísérletet arra, hogy egy többé-kevésbé kikristályosodott programmal vitalizálja a szociológiai közéletet.

Másodszor, e tematikus összeállítás révén azt is szeretnénk láttatni, hogy e harmincéves történet talán legfontosabb szellemi referenciáját a *90 éve született Pierre Bourdieu* munkássága jelentette. Ő az a szociológus, aki még 2020-ban, halála után 18 évvel is magasan vezet az összes nemzetközi szakmai hivatkozás toplistáját. Alakját Karády Viktor idézi föl, aki 1965-től csaknem negyven éven keresztül a „mester” közvetlen munkatársaként alkotott a párizsi *Centre de sociologie européenne*-ben; nem mellékesen ő az a szerző, aki az *Actes de la recherche en sciences sociales* című folyóiratban az alapító atyát követően a legtöbb publikációt jegyezte. A Karádyval készült Hadas-interjú egy posztumusz Bourdieu-írás követi, amelyben a szerző önmagára irányítja a szocioanalízis fegyvertárát. A saját magára

vonatkoztatott *hasadt habitus* fogalma az utóbbi években jelentős karriert futott be a francia és az angolszász szociológiában – mindenekelőtt a társadalmimobilitás-kutatásokban. A Bourdieu-vel kapcsolatos összeállítást azoknak a *Replika*-cikkeknek a listája zárja, amelyeket Bourdieu írt, illetve a francia szociológus explicit hatása alatt születtek.

A rendhagyó összeállítás *harmadik* elemével is az ünneplés és önreflexió szerves egységét kívánjuk nyomatékosítani. Demeter Márton tudományometriai elemzése a *Replika* 30. évét vizsgálja az MTA által „A”-kategóriásnak minősített magyar, illetve hazai kiadású angol nyelvű társadalomtudományi folyóiratok kontextusában. Munkájából kiderül, hogy a *Replika* a statisztikai módszereken alapuló tudománymetria kvantitatív mutatói alapján előkelő helyet foglal el a magyar mezőnyben. A folyóiratok általános impaktjának egyik legfontosabb indikátora, az idézett dokumentumok aránya szerint a *Replika* a 14 társadalomtudományi lap között az ötödik helyen szerepel. A szerző kiemeli, hogy az idézett cikkek aránya (1,84) és az olvasottság szerint a folyóirat még az angol nyelven kiadott folyóiratok többségéhez képest is kiemelkedő teljesítményt produkált. E teljesítmény értékét növeli, ha a magyar nyelvű olvasói piac behatároltságát és a lap erőteljes elméleti orientációját is figyelembe vesszük. Számunkra e tudományometriai próbatétel fő hozama az volt, hogy a diszciplína társadalmi státuszával és a forrásmegvonásokkal összefüggő korlátok ellenére is igazolva láttuk: a *Replika* nemcsak fent van a térképen, hanem a magyar nyelvű interdiszciplináris társadalomtudomány egyik legfontosabb műhelyének tekinthető.

Az ünnepi blokk *zárásaként* a *Replika* alapításának 30. évfordulója alkalmából szervezett szabadegyetemi rendezvényünk programját közöljük. Nem véletlenül választottuk a „szabadegyetem” műfaját, hiszen ez a szóösszetétel (szabad + egyetem) különös súllyal bír az egyetemi autonómiával szembeni erőszakos támadások közepette. Ahogy az itt közölt szekcióbeszélgetések címeiből is kiderül: olyan témaköröket igyekeztünk középpontba állítani, amelyek nem csupán a *Replika* elmúlt harminc évének interdiszciplináris szellemiségét tükrözik, hanem arra is alkalmasak, hogy a jelen korszak legfontosabb társadalmi problémáira reflektáljanak. Sajnos a 2020. október elejére szervezett programot az utolsó pillanatban le kellett mondanunk a világiárvány egyre fenyegetőbb terjedése miatt. Ugyanakkor rengeteg pozitív visszajelzést kaptunk a tematikus szekcióbeszélgetések résztvevőitől és potenciális hallgatóitól, ezért továbbra is feltett szándékunk, hogy 2021 februárjában megrendezzük a szabadegyetemet – ha másképp nem megy, akár online formában.

Budapest, 2020. október 23.

Hadas Miklós és Havas Ádám

FISZOK PROGRAM 1989. MÁRCIUS

- Március 13. 18 óra - FISZOK-FÓRUM
A munkásosztály a Paradicsomba megy?
A munkáslét a szociológia tükrében.
Vendég: Laky Teréz, Solt Ottilia, Munkás-
szolidaritás Független Szakszervezet
Vitavezető: Dávid János
Helye: Kossuth Klub /VIII. Múzeum u. 7/
- Március 22. 14 óra - SZOCIOLÓGIAELMÉLETI KÖR
A jog és a társadalom értelmi felépített-
sége /Gadamer/
Vitaindító: Pokol Béla, Paczolai Péter,
Tokaji László
Helye: Kossuth Klub
- Március 23. 14.15 óra - HATALOMELMÉLETEK ÉS A POLITIKAI RENDSZER
VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON szekció
Senki földjén. /A politikai elittről/
Vendég: Horváth Ágnes, Szokolczi Árpád
Vitavezető: Bruszt László
Helye: Művészettörténeti Tanácsterem
I. ker. Uri u. 62. félemelet
- minden szerdán 17.30 ó - ACADEMIC WRITING COURSE
Vezeti: Melegh Attila
Helye: MKKE, Szociológia Tanszék
IX.ker. Dimitrov tér 8.
- A HAJNAL ISTVÁN KÖR - TÁRSADALOMTÖRTÉNETI EGYESÜLET PROGRAMJA:
- Márc. 13. 13.30 óra - MUHELYVITA: A nemességkutatás újabb eredménye
Előadók: Hudi József - Ódor Imre
Helye: MKKE 118/2 szoba
- Márc. 29. 14 óra - PLENÁRIS ÜLÉS: Michel Foucault helye a társa-
dalomtudományos gondolkodásban
Előadók és korreferátorok: Klaniczay Gábor,
Kelemen János, Rév István
Helye: MKKE, 3001 terem

FISZOK PROGRAM 1989. FEBRUÁR

- Febr. 13. 18 óra - FISZOK-FÓRUM
Miként lehetséges a politikai átmenet a parlamenti demokráciáig?
A kerekasztal-beszélgetés résztvevői:
Pártay Tivadar - Kisgazda Párt
Gergely András - Magyar Demokrata Fórum
Magyar Bálint - Szabad Demokraták Szövetsége
Hegedüs István - Fialat Demokraták Szövetsége
Révész András - Szociáldemokrata Párt
Vitányi Iván - Uj Márciusi Front
Vitavezető: Körösesnyei András
Helye: Kossuth Klub / VIII. Muzeum u. 7. /
- Febr. 22. 14 óra - SZOCIOLÓGIAELMELÉTI KÖR
Richard Münch Habermas és Luhmann kritikája
Vitaindító: Karácsony András, Pokol Béla
Helye: Kossuth Klub
- Febr. 22. 17 óra - ACADEMIC WRITING COURSE
/ujraindul/
Vezetője: Melegh Attila
Helye: MKKE, Szociológia Tanszék
IX. Dimitrov tér 8.
- Febr. 23. 14 óra - HATALOMELMÉLETEK ÉS A POLITIKAI RENDSZER VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON szekció
A gazdasági elit rekrutációja
Vendég: Lengyel György
Szekcióvezető: Bruszt László
Helye: Művészettörténeti Tanácsterem
I.ker. Uri u. 62. félelelet

FISZOK PROGRAM 1988. NOVEMBER

- Október 26. 14 óra - SZOCIOLÓGIAELMÉLETI KÖR
Az idő szociológiája
Vitaindító: Karácsony András, Pokol Béla
Helye: Kossuth Klub /VIII., Muzeum u.7/
- November 1. 17.30 óra - ACADEMIC ENGLISH COURSE
Vezetője: Melegh Attila
Helye: MKKE, 322-es terem /IX. Dimitrov tér8/
- November 3. 14 óra - HATALOMELMÉLETEK ÉS A POLITIKAI RENDSZER
VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON szekció
Adminisztratív piac elmélete /Vertikális
alkurendszer empirikus elemzése/
Vendég: Szalai Erzsébet, Lengyel László
Szekcióvezető: Bruszt László
Helye: Művészettörténeti Tanácsterem
I.ker. Uri u. 62.
- November 9. 14 óra - MIT TUDUNK, S MIT /MIÉRT/ NEM TUDUNK
A MAI MAGYAR TÁRSADALOM SZERKEZETÉRŐL?
Szekcióvezető: Győri Péter
Helye: Kossuth Klub
- November 16. 19.30 óra - SZOCIOLÓGUS PORTRÉK szekció
Vendég: Márkus István
Házigazda: Kiss József
Helye: Rajk László Szakkollégium
VIII., Makarenkó u. 20.
- November 23. 18 óra - " A HELYET KERESŐ MAGYARORSZÁG " szekció
Eszmetörténeti, politikatörténeti sorozat.
1. Eötvös gondolkodói és politikusi
személyisége, liberalizmusának alapkérdései
Vendég: A téma kutatói és neves szakértői
Vitaindító: Juhász Erika
Helye: MKKE, Szociológia Tanszék, 123.2szoba
- November 23. 19.30 óra - SZOCIOLÓGUS PORTRÉK szekció
Vendég: Juhász Pál
Házigazda: Kiss József
Helye: Rajk L. Szakkoll./VIII.Makarenkó 20/
- November 29. 18 óra - PLENÁRIS ÖSSZEJÖVETEL
Kongresszus után. Beszélgetés a FIDESZ
vezetőivel.
Vitavezető: Bruszt László
Helye: Kossuth Klub /VIII.Muzeum u.7./
- November 30. 14 óra - SZOCIOLÓGIAELMÉLETI KÖR
Az intimszféra szociológiája /N. Luhmann
" Liebe als Passion c. könyvének
kategóriájáról/
Vitaindító: Karácsony András, Pokol Béla
Helye: Kossuth Klub

FISZOK PROGRAM - 1988. május

- május 4. "Szociológus Portrék". Vendég: Ferge Zsuzsa
19 óra, helyszín: VIII. Makarenko u. 20. Kiállítóterem
- május 9. Plenáris összejevetel: Az ifjúság politikai arculata
Vendégek: HNF OT, KISZ KB, FIDESZ képviselői
18 óra, Kossuth Klub, VIII. Múzeum u. 7.
- május 11. "Szociológus Portrék". Vendég: Kolosi Tamás
19 óra, VIII. Makarenko u. 20., Kiállítóterem
- május 13. "Empirikus Szociológiai Szeminárium"
Az élettörténeti módszer és a kulturális tőke empirikus
operacionalizálása II.
Szekcióvezető: Róbert Péter
14 óra, Kossuth Klub, VIII; Múzeum u. 7.
- május 18. "Szociológiaelméleti Kör"
A társadalmi lét tudásszociológiai "puhasága"
/Niklas Luhman tudásszociológiájának kiindulópontjai/
Vitaindító: Karácsony András, Pokol Béla
14 óra, Kossuth Klub, VIII. Múzeum u. 7.
- május 25. "Empirikus Szociológiai Szeminárium"
Egyenlőtlenségek többgenerációs újratermelődésének
vizsgálata
Vitaindító: Róbert Péter
14 óra, Kossuth Klub, VIII. Múzeum u. 7.

FISZOK PROGRAM - 1988. április

- április 13. Szociológus portrék
19 óra vendég: Hegedűs András
szekcióvezető: Fábián Tamás
Rajk Kollégium kiállítóterme (Bp. VIII. Makarenkó u.20.)
- április 18. 18 óra - Plenáris összejeövetel
Fórum a sajtónyilvánosságról
meghívottak: Halmai Gábor (MKKE)
Haraszti Miklós (Beszélő)
Hirschler Richárd (HVG)
?
vitavezető: Bozóki András
Kossuth Klub (Bp. VIII. Múzeum u. 7.)
- április 20. 14 óra - Szociológiai elméleti kör
A marxista kategóriák, a funkcionalizmus és a rendszerelmélet
vitaindító: Gedeon Péter
Kossuth Klub
- április 20. 19 óra - Szociológus portrék
vendég: Andorka Rudolf
Rajk Kollégium
- április 25. 18 óra - Reform és modernizáció szekció
Egy iskolareform körvonalai
meghívottak: Andor Mihály (Művelődéskut. Int.)
Csákó Mihály (szabadúszó)
Halász Gábor (Oktatáskut. Int.)
Takács Géza (OPI)
szekcióvezető: Hadas Miklós
Kossuth Klub - Kártyterem
- április 27. 14 óra - Empirikus Szociológiai Szeminárium
Az élettörténeti módszer és a kulturális tőke
empirikus operacionalizálása
Szekcióvezető és vitaindító: Róbert Péter
Kossuth Klub
- április 27. 19 óra - Szociológus portrék
vendég: ?
Rajk Kollégium

FISZOK PROGRAM 1988. MÁRCIUS

A rendezvények színhelye a Kossuth Klub. /VIII., Múzeum u. 7./.

Február 29. 18 óra - Reform és modernizáció szekció

Humán reform körvonalai

Vendég: Zsolnai László, Kamarás István,

Levendel László /?/

Házigazda: Hadas Miklós

Március 4. 13,30 óra - Társadalmi szervezettség és szerveződés:

"helyi önkormányzat szekció"

Érdekszolidaritás, öngazgatás, demokrácia-

-Bibó és a magyar közigazgatás reformja

1945-50

Vendég: Gyarmati György

Házigazda: Kiss Rita

Március 14. 18 óra - Plenáris összejevetel. Beszélgetés a 20.

szakszervezet létrehozásának körülményeiről

Vendég: Antal Z. László, Gyarmati György,

Óry Csaba, Péter Katalin

Március 18. 13,30 óra -Helyi önkormányzat szekció

A szociális dolgozók problémái

Vendég: Gosztonyi Géza és munkatársai

Házigazda: Kiss Rita

Március 21. 18 óra - Politikai szociológia szekció

Gramsci: A hegemoniáról és a pártról

Vendég: Szabó Tibor

Házigazda: Simon János, Stumpf István

Március 23. 14 óra - Szociológiaeelméleti kör

A társadalmi alrendszerek meghatározásának

Problémái

Vitaindító: Pokol Béla, Karácsony András,

Gedeon Péter

g

Tájékoztató

a FISZOK 1988. februárjára tervezett programjairól

MKKE Szociológiai Tanszék. 1988. február 3-án szerdán 10 órakor

1. Tekintettel arra, hogy január 8-án 19^h előtt számos kérdés megvitatása függőben maradt, ezúton hívunk meg minden érintettet a FISZOK tevékenységével, szervezetével kapcsolatos beszélgetés folytatására.

Napirendi pontok:

1. A FISZOK működési körülményei
2. A februárit követő plenáris összejövetelek programja *del. Papp - Gábor*
3. A szekciók programja
4. A FISZOK-farsang megszervezése

Kérjük, hogy a szekciók vezetésére vállalkozók szekciójuk programját foglalják írásba, s azt legkésőbb február 3-ig juttassák el hozzánk! Örömlénk, ha a FISZOK szervezeti felépítésével és működésével kapcsolatos elképzeléseiteket is írásban fogalmaznátok meg!

/Mivel a tanszék legnagyobb helyiségébe max. 30 ember fér be, ezért kérünk, hogy egy intézményből vagy baráti körből csak akkor jöjjetek többen, ha eltérő elképzeléseitek vannak, /

2. 1988. február 12-én: FISZOK-FARSANG.

Szeretnénk e napon megrendezni a Közgazdasági Egyetem 1952. február 12-iki farsangi bálját. Azaz: szigorúan a kornak megfelelő öltözködés, viselkedés, zene, tánc stb. követelményeit betartva lehet részt venni a mulatságon. Várjuk az önkéntesek jelentkezését, akik valamilyen történelmi személy alakítására, akció megszervezésére, a bált megelőző műsorban való fellépésre, beszéd tartására vagy akár kellékek beszerzésére stb. vállalkoznak. Telefonáljatok február harmadika előtt a tanszékünkre /175-172/ és keressétek Fábián Tamást vagy Hidas Miklóst!

3. x 1988. február 15-én 18^h-kor a Kossuth Klubban plenáris összejövetel.

Bihari Mihály Reform és demokrácia c. dolgozatának "program" c. fejezetéről beszél. Felkért hozzászólók: Halmai Gábor és

Kiss János.

Kedves Barátunk!

Az elmúlt években többekben is fölmerült egy olyan fórum iránti igény, amelyen a fiatal szociológusok és a rokon társadalomtudományok pályakezdő képviselői nyilvánosságához juthatnak és megvitathatják az őket leginkább foglalkoztató szakmai és társadalmi kérdéseket /pl. fiatal szociológusok I. konferenciája, 1987./.

Szeretnénk folytatni és kiteljesíteni a kezdeményezéseket.

Ezért - élve a TIT által fölkinált lehetőséggel - 1988 januárjától létre kívánjuk hozni az egyelőre havonta egyszeri összejöveteli lehetőséget biztosító

FIATAL SZOCIOLÓGUSOK KLUBJÁT /FISZOK/

azzal a céllal, hogy

- intenzívebbé tegyük a különböző szociológiai és társadalomtudományi műhelyek pályakezdő kutatói közötti szakmai és emberi kommunikációt;
- részt vállaljunk az egyre mélyülő magyarországi válság által fölvetett társadalmi kérdések megvitatásában.

Mindenképpen arra törekszünk, hogy a FISZOK ne válhasson egy zárt szakmai-intézményi csoport másokat kirekesztő fórumává. Ezért kérünk, hogy 1988. január 8-án, pénteken 17 h-ra gyere el a Kossuth Klubba, és az első előadást megelőző beszélgetés során te is fejtsd ki elképzeléseidet a FISZOK további programjával, szervezeti felépítésével, működési lehetőségeivel kapcsolatban!

Érdemi részvételed örömmel töltene el bennünket:

Bárdossy György

Fábián Tamás

Hadas Miklós

MKKE Szociológiai Tanszék

Tel: 175-172